

DAGVERHAAL BETREKKING HEBBENDE OP DE GEBEURTENISSEN IN BELGIE IN 1830 EN 1831.

Van eene hooggeachte zijde hebben wij mededeeling bekomen van twee gewigtige bijdragen tot de geschiedenis der Belgische omwenteling van 1830. Het zijn twee journalen, in die dagen zelve aangehouden door ooggetuigen, die, zooals onzen lezers al zeer spoedig blijken zal, buitengemeen goed in staat waren met een menigte omstandigheden bekend te worden. Het eerste loopt van den 23sten Augustus tot den 19^{den} October 1830; — het tweede, dat nog rijker van inhoud is, van den 26sten Augustus 1830 tot den 2^{den} Maart 1831, zoodat zij elkander gedeeltelijk completeeren. Wij waren aanvankelijk begonnen, ze beide te vereenigen, doch zagen later daarvan af, daar het ons historisch getrouwer voorkwam, de origineelen juist zoo weér te geven als zij in die dagen van onrust zelve zijn opgeschreven geworden. Wij nemen tevens deze gelegenheid waar, om onzen dank te betuigen voor de toezending van deze stukken, die voor den lateren historieschrijver dier dagen eene rijke schat kunnen zijn.

De Redactie.

Brussel 23 Aug. Eerste uitbarsting van het oproer, bij de voorstelling van *La Muette de Portici*; het volk loopt aan alle kanten te zamen, onder het geroep van: » *Vive Masaniello! Aux armes! vive Lafeuillade!* (de acteur, die de rol van *Masaniello* in de *Muette* vervuld had) *Mort aux Hollandais! Vive Napoléon!*” De geweerwinkels worden geplunderd, even als het hôtel van den Minister VAN MAANEN, dat den volgenden dag in brand gestoken wordt.

In den nacht van den 25sten op den 26sten ontvangt de generaal VAN BYLANDT van den gouverneur der residentie, den Baron CONSTANT DE VILLARS, order, om het garnizoen onder de wapens te doen komen. Het geheele aantal troepen bedroeg 54 officieren en 1414 manschappen, zonder artillerie.

26 Aug. Tweemaal zijn de troepen in de noodzakelijkheid geweest, op het indringende volk te vuren. Twee eskadrons dragonders komen omstreeks den middag uit Mechelen. De troepen replieeren naar het paleis des Konings; ten 3 uur wappert de oude Brabantsche vlag van het stadhuis.

Proclamatie van den burgemeester om de orde te herstellen.

De kaserne *des Annonciades* wordt na een hardnekkig gevecht door de opstandelingen genomen; het hôtel van den gouverneur wordt geplunderd; ook dat van den kommandant, den generaal WAUTHIER, dat daarna verbrand wordt.

De generaal VAN BYLANDT, die versterking en vooral artillerie gevraagd had aan den generaal CHASSÉ, ontving het volgende antwoord:

Quartier-Général, Anvers le 26 Août 1850.

Vous accusant la réception de votre lettre datée de ce jour, j'ai l'honneur de vous informer, monsieur le général, que ne me croyant pas autorisé à satisfaire à votre demande de vous envoyer à Bruxelles un renfort de troupes de la garnison d'Anvers, j'ai aussitôt demandé des ordres au Département de la guerre. En attendant une réponse, j'ai donné ordre à tout ce qui se trouve disponible du 4e bataillon d'artillerie de campagne de se tenir prêt à marcher.

Le Lieut.-Général etc.,

(signé) Baron CHASSÉ.

26 Aug. Luik. In den namiddag kreeg ik berigt van hetgeen in Brussel was voorgevallen, en weldra kon ik opmerken, dat die tijding zeer welkom was aan eenige vreemdelingen, die zich in het *Hôtel de la Pommelette* bevonden. De luitenant DE VAUX, die zich eenige zeer ongepaste uitdrukkingen veroorloofde, werd dadelijk naar Gend gezonden; in den avond hadden er eenige zamenscholingen in de stad plaats.

27 Aug. Brussel. De *régence* kondigt eene proclamatie af, waarbij zij kennis geeft, dat de Baron d'HOOGVORST tot bevelhebber der burgerwacht is benoemd; dat de Heeren VAN DER SMISSEN, FLURY, DUROY, HOTTON, PLE-TINCKX, JANSSENS, PALMAERT als majoors zijn aangesteld, en de Heeren P. DE BRABANDER, BAFOD DE FELNER, de Chevalier DODOMONT, DELFOSSE, ADOLPHE HOUMONT, PLAISANT, E. STEVENS en VLEMINCKX de betrekking van adjudanten zullen bekleeden.

In den loop van den dag deed de *régence* nog vier proclamatien afkondigen:

In de eerste spoorde zij de fabrikanten, kooplieden en winkeliers aan, den werklieden werk te verschaffen.

In de tweede beval zij het volk van Brussel aan, vertrouwen te hebben op de burgerwacht en naar zijne werkplaatsen terug te keeren.

In de derde worden de inwoners uitgenoodigd, de gevels hunner huizen te verlichten, daár waar de lantarens gebroken waren.

In de vierde werd iedere zamenscholing van meer dan vijf personen in de straten en openbare pleinen verboden.

De opstandelingen maken zich meester van het Hôtel de Bellevue en slaan daar hun hoofdkwartier op.

27 Aug. *Luik*. De gouverneur van de provincie, SANDBERG, rigt eene proclamatie tot de inwoners.

28 Aug. *Brussel*. In den nacht van den 27sten op den 28sten komt de majoor DE CEVA, adjudant van Prins FREDERIK, te Brussel. Hij brengt de tijding mede, dat er bevelen gegeven zijn, om eene batterij rijdende artillerie van Breda naar Brussel te doen oprukken; dat de generaal GHIGNY last had gekregen, twee eskadrons huzaren (van het regiment n°. 8, dat te Gend in garnizoen lag) naar Brussel te zenden, en dat er bovendien versterking uit Antwerpen zou komen.

's *Gravenhage*. Zijne Majesteit neemt een besluit tot de bijeenroeping der Staten-Generaal op den 15^{den} Sept. e. k., ingevolge art. 97 der Grondwet.

Brussel. De tijding van den marsch der troepen naar de stad brengt groote onrust onder de inwoners te weeg.

De generaal VAN BYLANDT schrijft een brief aan den generaal GHIGNY, inhoudende het verzoek, door het Departement van Oorlog geauthoriseerd, om terstond 5 eskadrons huzaren naar Brussel te doen marcheeren, en hem te gelijker tijd zoo mogelijk 20,000 scherpe patronen te zenden. Deze aanvraag blijft zonder gevolg, door een contra-order van Prins FREDERIK.

29 Aug. 's *Hage*. De Prins VAN ORANJE vertrekt naar Brussel, even als de 2 bataillons grenadiers.

Brussel. De adjudant van den generaal VAN BYLANDT komt van eene zending naar 's Hage te Brussel terug.

30 Aug. *Verviers*. De rust wordt hersteld.

Antwerpen. De Prins VAN ORANJE en Prins FREDERIK rigten eene proclamatie aan de inwoners.

1 Sept. De generaal VAN BYLANDT had te Brussel eene brug doen slaan over de gracht der stad tegenover het paleis van den Prins VAN ORANJE, om zoo noodig, te kunnen retireeren. Daar de Prins geen bewijs van wantrouwen wil geven, doet hij dadelijk na zijne aankomst die brug afbreken. De *garde civique* stelt een post bij het paleis. De troepen van het garnizoen blijven op order van den Prins in de binnenplaatsen van het paleis, terwijl de buitenste toegangen door gewapende burgers met de brabantsehe kokarde, bewaakt worden.

2 Sept. De Prins geeft een groot diné in zijn paleis, waaraan onder anderen deelnemen de Hertog VAN URSEL, v. GOBELSCHROY, ROUPPE, VAN DE

WEIJER, BARON D'HOOGVORST, de Hertog v. AREMBERG, de Generaals DE CONSTANT REBECQUE, WAUTHIER, v. BYLANDT, ABERSON, M^r. JONES, adjudant van den Hertog van WELLINGTON, M^r. DE WELLENS, VAN DER FOSSE enz.

Gedurende het diné riep men den Heer d'HOOGVORST, die van tafel opstond. De Prins zeide op een kalmen en waardigen toon: »Mijnheer d'HOOGVORST, vergeet niet, dat gij met uw hoofd voor mij verantwoordelijk zijt.» Eenige oogenblikken later kwam men den generaal VAN BYLANDT rapport maken, dat er wanorde in de stad ontstond, en dat een gewapende troep op marsch was naar het paleis. Zonder zijne koelbloedigheid te verliezen, spak de Prins luid op een vasten toon: »Generaal, vergeet de orders niet, die ik u gegeven heb, u tot den laatsten man te verdedigen; gij zult mij waarschuwen, als ik den degen zal moeten trekken.» De generaal VAN BYLANDT kwam kort daarop terug, verklarende dat men slechts ten doel had, ijdele vrees te verwekken.

Luik. Nadat de troepen in de citadel waren getrokken, was ik verplicht de stad te verlaten. Ik vertrok 's middags naar Maastricht. Bij mijne aankomst in die stad vernam ik van den majoor ROLOFF, dat ik mij naar Gend moest begeven. Ik vertrok denzelfden avond per diligence. Te Tongeren ontmoette ik in den wagen van Luik eene deputatie van die stad, die naar Brussel ging om den bijstand der Luikenaars aan te bieden. Bij onze aankomst te Leuven vonden wij alles op de been en in vollen opstand. Zoo als ik vernam, was men overeengekomen, dat het garnizoen in de kazerne zou terugtrekken en daar rustig blijven tot dat het order kreeg om te vertrekken, en daar men desnietteenstaande uit de vensters der kazerne op de burgerwacht geschoten had, rukte het graauw woedend tegen de kazerne op.

3 Sept. Brussel. Proclamatie des burgemeesters om het vertrek van den Prins bekend te maken.

Eene dito van den BARON VAN DER SMISSEN.

De Prins vertrekt naar 's Hage met den minister GOBELSCHROY.

Het garnizoen verlaat de stad en trekt naar Vilvoorden.

Luik. Ten 10 uur des avonds vertrekt een korps vrijwilligers met eenige stukken geschut en munitie naar Brussel. CHARLES ROGIER wordt tot kolonel kommandant van eene burgerwacht verkozen, welke in den namiddag uitsluitend uit werklieden gevormd is.

4 Sept. 's Hage. Aankomst van den Prins VAN ORANJE en van den Hertog VAN URSEL.

5 Sept. Proclamatie des Konings.

Brussel. Proclamatie des burgemeesters over de scheiding van Holland en België.

9 Sept. *Antwerpen*. De inwoners rigten een geschrift aan den Koning tegen de scheiding van Holland en België.

Hoofdkwartier. Sterkte van het leger van Prins FREDERIK: 469 officieren, 12852 man.

De kommandant van het 2° bataillon van de 5° afdeeling, doet de brug van Thildonck bezetten door de kavallerie, eveneens den weg van Leuven naar Muijsen.

10 Sept. *Groot-Hoofdkwartier*. De batterij artillerie van den kapitein VAN NIEUWKUYK, marcheert van Waarloos naar Comptich.

Het 1° bataillon 5° afdeeling gaat naar Aalst,

» 5° » » » Hombeek, om er post te vatten en de bruggen van Leest en Heffen te bezetten.

Antwerpen. Het garnizoen is sterk 202 officieren en 5139 man.

11 Sept. *St. Truijen*. De generaal CORT HEIJLIGERS bezet de stad. De generaal EVERTS slaat er zijn hoofdkwartier op. De kolonel DE QUADT is in Hasselt met het 1° bataillon van de 8°.

Aalst. Sterkte van het garnizoen:

1° bataillon van de 5° afd.	} 44 offic., 1445 man en 334 paarden.
2 kompagniën van de 7°	
2 eskadrons huzaren	

12 Sept. *Lwik*. Het garnizoen der citadel wordt versterkt door een bataillon infanterie van Maastricht.

Hoofdkwartier. Eenige zamenscholingen hebben plaats in het bosch van 't Sas van Campenhout. Men tracht den kavalleriepost aan de brug van Thildonck tot desertie over te halen. Infanterie-patrouilles verdrijven die zamenscholingen uit het bosch.

15 Sept. *Hoofdkwartier*. Sterkte van het leger: 477 officieren, 15519 man.

De 1° brigade zendt kavallerie-piketten naar de brug van Muijsen en naar het kanaal van Hever.

Lwik. Het 1° bataillon van de 15° komt in de citadel. Sterkte der brigade onder den generaal POST: 86 officieren, 1067 man en 1106 paarden, gevormd door de regimenten kurassiers n°. 5 en 9 en het regiment lanciers.

14 Sept. *Hoofdkwartier*. In den nacht van den 14^{den} op den 15^{den} slaat men een brug over de Senne bij Heffen.

15 Sept. In de zitting der Staten-Generaal wordt lezing gedaan van het koninklijk besluit, dat een eervol ontslag verleent aan den Minister van Justitie VAN MAANEN.

De luitenant-generaal HOWEN wordt met het kommandement van Mons belast; de generaal GEORGE met dat van Yperen.

Antwerpen. De batterij rijdende artillerie n°. 4 (kapitein BENTINCK) komt heden uit Breda hier aan.

17 *Sept. Namen.* De generaal VAN GEEN rigt eene proclamatie tot de inwoners.

Sterkte van het leger van Prins FREDERIK, met inbegrip van het garnizoen van Aalst: 485 officieren, 15,858 man en 1158 paarden.

18 *Sept.* De Staten-Generaal beraadslagen over de scheiding van Holland en België. De H. DE STASSART woont de zitting niet bij en verlaat 's Hage zonder afscheid te nemen, om naar zijne goederen te Cornioule bij Namen te gaan.

19 *Sept. Namen.* De generaal DE ROISIN maakt den inwoners bekend, dat hij ten gevolge van het in staat van verdediging stellen der stad, met het militair en burgerlijk bestuur bekleed is.

Mons. Het gepeupel, versterkt door een groot aantal werklieden uit de kolenmijnen, valt de burgerwacht aan, maakt zich van hare wapens meester en verjaagt de regering. De bewoners van de voorstad Nimy attakeeren de poort, die eveneens van binnen wordt aangevallen door eene groote menigte oproerlingen. De wacht aan die poort onder bevel van den luitenant D'ALCANTERA heeft zich dapper verdedigd. De generaal DU VIVIER begeeft zich met een sterk detachement en twee stukken geschut naar het arsenaal, dat met een aanval van het graauw bedreigd wordt.

Hoofdkwartier. Positie te Dieghem, waar het 2° bataillons jagers met een eskadron kavallerie eene verkenning doet naar de zijde van Evere. Het 2° bataillon der 9° afdeeling komt te Waelhem en bezet de brug over de Nethe.

21 *Sept. Antwerpen.* De Prins FREDERIK rigt eene proclamatie tot de inwoners van Brussel.

Het hoofdkwartier wordt naar Mechelen verplaatst.

22 *Sept. Mechelen.* Het hoofdkwartier gaat naar Vilvoorden.

Aalst. De troepen onder den kolonel VAN BALVEREN verlaten deze stad en begeven zich naar Brussel op marsch. Deze kolonne bestaat uit het 1° bataillon van de 5° afdeeling en uit 5 eskadrons huzaren.

25 *Sept.* Uittreksel uit een brief uit Schaerbeek, geschreven den 27 September, geplaatst in het *Dagblad van 's Gravenhage*, den 1sten October N°. 117.

Den 25sten ongeveer ten 6 uur des morgens gingen de kolonnes op weg naar Brussel. De inwoners van de dorpen Stevens-Woluwe en Schaerbeek, welke zij doortrokken, ontvingen de troepen zeer goed. In de voorstad van Schaerbeek verzekerde men, dat men in de stad

volstrekt geene maatregelen genomen had, en dat er dus geen tegenweer te vreezen was. Eene kleine groep officieren naderde de barrière om zich in persoon te overtuigen of er geene hindernissen waren. Alles was rustig, niemand vertoonde zich, noch bij de barrière noch op de Boulevards, noch in de Rue Roijale. Men wilde bedaard bij de barrière post vatten, toen er plotseling uit alle belendende huizen op omtrent honderd pas afstands verradelijk gevuurd werd op dien groep officieren.

De infanterie-kolonne vervolgde haren marsch en men bragt twee stukken der rijdende artillerie in batterij om de poorten open te schieten. Weldra was dit kleine terreingedeelte met gesneuvelden bedekt. Er volgde een oogenblik oponthoud, gedurende hetwelk de twee stukken in galop door de poort renden. Zij gaven eenige schoten in de Rue Roijale en rukten over de zwakke barricaden naar het Park, waar zij zich op nieuw in batterij stelden en in een oogenblik de Place Roijale schoon veegden. Afgesneden en zonder infanterie zagen zich deze stukken, die reeds den majoor KRAHMER en 8 manschappen verloren hadden, omringd door het vuur van den vijand. De grenadiers, die langs de Rue Roijale in den stormpas vooruitdrongen, bezetten het Park, waarop de vijand zijn vuur rigtte.

De Leuvensche poort en de Boulevards tusschen de Leuvensche barrière en die van Schaerbeek werden eveneens bezet. Hier plaatste men rijdende artillerie.

Intusschen waren alle pogingen vergeefs om het moorddadige vuur uit de huizen tot zwijgen te brengen. Uit de keldergaten, uit de eerste en tweede verdiepingen schoot men zonder ophouden tot dat de nacht er een einde aan maakte.

DISPOSITIE VAN HET LEGER.

1^e Kolonne, onder den Generaal DE FAVAUGE.

Luit.-kolonel ARDESCH, 1 ^e bat. der 9 ^e afd.,	} te zamen 15 offi. 852 m.
2 stukken veld-art. van de batterij n ^o . 4,	
1 eskadron dragonders n ^o . 4.	

Verzamelaarsplaats aan de *Trois-Fontaines*; zij moet zich meester maken van de Lakensche poort.

Te Vilvoorden:

De kolonel ROEMER, 3 ^e bat. der 9 ^e , afd.	} te zamen 20 offi. 668 m.
2 stukken en 40 drag. van het reg. n ^o . 4.	

blijft ter dispositie van voornoemden generaal.

II° Kolonne, Generaal SCHUURMAN.

Gaat ten 6 uur des morgens op marsch van Dieghem.

5	bataillons van de 10° . .	49	offic.	2256	man.
3	» grenadiers. . .	51	»	1636	»
2	» van de 9° . . .	14	»	634	»
2	» " 11° . . .	15	»	295	»
	batterij n°. 1.	7	»	116	»
	» " 4.	3	»	143	»

verder het overige gedeelte der dragonders n°. 4, en 3 kaissons gevuld met gereedschappen.

III° Kolonne, Generaal POST.

Gaat ten 6 uur des morgens op marsch uit Stevens-Woluwe en maakt zich van de domineerende hoogten meester.

	Lanciers.	52	offic.	472	man.
	5° regiment kurassiers. . . .	25	»	259	»
	9. " "	27	»	229	»
	rijdende batterij n°. 3. . . .	3	»	114	»
	Instructie-bataillon.	22	»	483	»
	2° bataillon van de 3°. . . .	18	»	592	»
	2° " jagers.	20	»	586	»

IV° Kolonne, Kolonel VAN BALVEREN.

	1° bataillon van de 3°. . . .	18	»	636	»
	3 eskadrons huzaren n°. 6.	21	»	540	»

Deze kolonne moet een schijnaanval doen op de Vlaamsche poort.

Totaal generaal. . . . 562 offic. 10289 man.

23 Sept. EDOUARD DUPECTIAUX, president van de club te Brussel en een der redacteuren van den *Courrier des Pays Bas*, en EVERARD worden gevankelijk in Antwerpen gebragt.

's Hage. Een Koninklijk Besluit magtigt al de militaire kommandanten om de plaatsen, waarover zij het bevel voeren, in staat van oorlog of van beleg te verklaren.

24 Sept. Brussel. Positie der troepen:

Het Instructie-bataillon op de Place de Namur.

Het 2° bataillon jagers achter den tuin van 's Konings paleis.

Het 2° bataillon der 10° afdeeling achter de stallen van het paleis van den Prins van Oranje op de Boulevards.

Twee bataillons grenadiers in het Park.

Een bataillon id., gedeeltelijk in het Paleis des Konings, gedeeltelijk op de Place d'Orange.

het 5° bataillon van het 10°, in het Park;

3° " " 5°, Leuvensche poort;

2° " " 9°, Schaerbeeksche poort;

2° " " 11° " "

1° " " 10°, twee kompagnieën aan de Leuven-

sche poort en twee kompagnieën bij het hoofdkwartier.

De kolonne van den kolonel VAN BALVEREN heeft stelling genomen te Assche.

GENDEBIEN EN VAN DE WEIJER gaan naar Valenciennes; DE POTTER komt te Brussel. De generaal DE CONSTANT wordt aan de hand gewond.

27 Sept. De troepen onder de bevelen van den generaal Post krijgen last, hunne positie voor St. Stevens-Woluwe te verlaten en worden op de volgende wijze verdeeld:

De twee regimenten kurassiers te Peuthy en Melsbroek; de lanciers en de andere troepen te Saventhem en Nosseghem; als voorhoede een bataillon op bivouak op de hoogten van Woluwe, tegenover Brussel; en meer regs op de hoogten tegenover Dieghem eene wacht, waarvan de soutien zich moet opstellen in de huizen langs de Woluwe. De generaal Post moet zich eveneens dekken tegen de aanvallen, die van de zijde van Leuven konden komen, en daarom zal hij den weg en de huizen daar langs doen bezetten door het Instructie-bataillon, en kavallerie-patrouilles in die rigting uitzenden.

Het 5° bataillon van de 10° ging naar Haeren.

Het 1° bataillon van de 10° en het regiment dragonders n°. 4, bivakkeert voor Dieghem.

Dispositie:

Hoofdkwartier te Dieghem.

1° Brigade Generaal FAVAUGE te Haeren.

Grenadiers 5 bataillons te Dieghem,

2° bataillon van de 9° id.

1° " " 10° id.

2° en 5° " " 10° te Haeren,

2° " " 11° te Machelen,

2 eskadrons dragonders op bivak.

2° Brigade Generaal Post te Saventhem.

2° bataillons jagers,
 Instructie-bataillon,
 2° en 5° bataillon van de 5°,
 Kurassiers n°. 5 en n°. 9 te Peuthy en Melsbroeck,
 Lanciers te Saventhem en Nosseghem.

Brigade Artillerie.

Kolonel LIST te Mechelen.

2° en 3° bataillon van de 9° te Vilvoorde,
 2 eskadrons van de dragonders n°. 4 "
 Rijdende batterij n°. 5, vier stukken te Mechelen.

Opgave van de dooden, gekwetsten en gevangenen in de dagen
 van den 25sten, 24sten, 23sten en 26sten:

Gesneuvelde officieren.

Majoor KRAHMER, van de rijdende artillerie;
 1° Luitenant BERKHOFF, van de 9° afdeeling.

Gewonden.

Luitenant-Generaal DE CONSTANT REBECQUE;
 Generaal-Majoor SCHUURMAN;
 1° Luitenant 's JACOB, aspirant bij den generalen staf.

SCHMIDTZ,	kapitein	} van het regiment grenadiers.
PEROT,	id.	
HARDY,	id.	
AKERSLOOT VAN HOUTEN,	id.	
SANDBERG,	id.	
(die kort daarna overleed.)		
DE SCHEPPER,	1° luitenant	} 2° bataillons jagers.
VAN SLINGELANDT,	id.	
DAELMAN,	id.	
CAPIAUMONT,	1° luitenant	} 9° afdeeling infanterie.
DAMMAN,	id.	
ARDESCH,	luitenant-kolonel	}
BERGERS,	kapitein	
TESTAZ,	id.	

MORRE, kapitein
 TISSOT VAN PATOT, id. } van de 10° afdeeling infanterie.
 DE RAVALLET, 1° luitenant }
 WIMMER, kapitein van de 11° afdeeling infanterie.
 THIERRY, majoor }
 KENENS, ritmeester } regiment dragonders n°. 4.
 GANTOIS, majoor van de lanciers;
 VAN RIJNEVELD, 1° luitenant der rijdende artillerie.

Gevangenen :

DE GUMOËNS, luitenant-kolonel van den generalen staf;
 SCHENOFSKY, luitenant-kolonel van de 5° afdeeling;
 VAN BORSELEN, majoor, huzaren n°. 5;
 VAN UCHELEN, adjudant van den generaal TRIP;
 DOFFIGNIES, 1° luitenant van de lanciers;
 VAN GORKUM, 2° luitenant rijdende artillerie.

Onderofficieren en Manschappen.

Gesneuveld :

grenadiers	53
2° bataillon jagers.	10
5° afdeeling	5
9° "	17
10° "	51
Instructie-bataillon.	7
dragonders n°. 4.	1
lanciers.	1
	<hr/>
	105

Gewonden :

grenadiers	199
2° bataillon jagers.	55
5° afdeeling	24
9° "	86
10° "	164
Instructie-bataillon	15
rijdende artillerie.	55
veld-artillerie.	2
kurassiers n°. 5.	1
dragonders n°. 4.	5
lanciers.	14
	<hr/>
	596

Gevangen of vermist:

grenadiers.	54
2° bataillon jagers.	10
5° afdeeling.	8
9° »	39
10° »	33
Instructie-bataillon.	12
rijdende artillerie.	1
lanciers.	1
	<hr/>
	158

Paarden:

dood.	26
gewond.	54
vermist.	6

NB. Onder deze opgave is niet begrepen de kolonne van den kolonel VAN BALVEREN.

28 Sept. *Hoofdkwartier Dieghem.*

De troepen blijven in hunne stelling van den vorigen dag.

De kolonne van den kolonel VAN BALVEREN trekt terug naar Aalst en betrekt het bivak vóór de gevangenis.

De 1° luitenant MIGNOLET, aspirant bij den generalen staf, deserteert te Aalst.

29 Sept. *Waelhem.* Aankomst van het hoofdkwartier.

Aalst. In den nacht van den 28sten op den 29sten geeft de burgerwacht, bij het stadhuis geplaatst, vuur op de troepen.

Eenige officieren en soldaten dringen in het stadhuis binnen, jagen er de burgers uit, ontwapenen hen en herstellen de orde.

De kolonne van VAN BALVEREN en het garnizoen verlaten de stad vroeg in den morgen, 300 gevangenen uit het huis van arrest medenemende, die bij hunne aankomst te Gend, in het tuchthuis worden opgesloten; terwijl de infanterie in de citadel trekt en de kavallerie doormarcheert naar Loochristi.

30 Sept. Dispositie van het leger:

De Hertog van SAXEN-WEIMAR, hoofdkwartier te Waelhem.

Sterkte van het leger:

422 officieren — 12447 onderofficieren en manschappen.

Kavallerie-brigade, Generaal Post.

127 officieren — 1863 paarden.

Deze brigade was versterkt geworden door het regiment dragonders n°. 4.

Gend. De regering van de stad maakt bekend, dat ten gevolge van eene overeenkomst tusschen de militaire en burgerlijke overheid, het garnizoen in de citadel zal trekken. De uitvoering daarvan wordt 24 uur uitgesteld.

De Heer VAN DOORN, gouverneur der provincie, verlaat des middags de stad.

1 October. Hoofdkwartier Waelhem.

2 October. Het hoofdkwartier verlaat Waelhem ten 8 uur des morgens, om zich naar Antwerpen te begeven.

Het regiment huzaren n°. 6 onder den kolonel VAN BALVEREN, trekt over de Schelde bij Rupelmonde en bij Tamise, om naar Boom te gaan.

5 October. Hoofdkwartier.

Ingevolge order van Z. K. H. zendt de generaal Post den luit.-kolonel MARNEFF, den kapitein v. d. KERKHOVE, BOUTMY, BRAUM, de 1° luitenants D'ANETHAN en FRONSART en den 2° luitenant VAN MEURS, met 10 man en 10 zieke paarden naar het depôt van de kurassiers n° 3 te Leiden, om er de nadere bevelen van Z. K. H. af te wachten. Dezelfde order wordt gegeven aan den majoor van de kurassiers n°. 9, die den kapitein DE LOBEL en den 2^{den} luitenant VAN OLDENEEL met zich moet nemen.

Mechelen. De generaal CORT HEILIGERS slaat daar zijn hoofdkwartier op en vormt eene kolonne uit de 8° afdeeling, het regiment dragonders n°. 5 en het bat. veld-artillerie n°. 5, die onder het bevel van den generaal EVERTS naar Maastricht terugkeeren.

4 October. De kolonel DE FAILLY krijgt last, om met het bataillon van de 5° afdeeling dat in Antwerpen ligt, naar Waelhem te trekken, om er de brug over de Nethe te bezetten, welke reeds door twee stukken geschut verdedigd wordt.

8 October. *Antwerpen.* De Prins FREDERIK vertrekt naar 's Hage.

Het overblijfsel van het garnizoen van Namen komt heden binnen deze muren.

10 October. *Antwerpen.* Terugkomst van Prins FREDERIK.

De Prins VAN ORANJE stelt de Heeren DUPECTIAUX, PLETINCKX en EVERARD in vrijheid.

Sterkte van het leger:

Present onder de wapens 556 officieren, 15814 onderofficieren en manschappen en 5175 paarden.

1° Brigade kavallerie, Generaal Post.

68 Officieren, 922 onderofficieren en manschappen en 1000 paarden.

2^e Brigade kavallerie, Generaal BOREEL.

88 Officieren, 1280 onderofficieren en manschappen en 1286 paarden.

NB. 2 officieren en 1155 man zijn gedeserteerd.

15 October. De PRINS VAN ORANJE bezoekt de kantonnementen van Bouchout.

14 October. De PRINS VAN ORANJE bezoekt de kantonnementen van Lier, Duffel, Mechelen, Waelhem, Comptich en Berchem.

Sterkte van het garnizoen:

265 Officieren, 7884 onderofficieren en soldaten.

In deze sterkte is de 18^e afdeling met 9 officieren, 59 onderofficieren en manschappen begrepen.

17 October. *Antwerpen*. Eenige burgers vatten de wapenen op en vallen de Mechelsche poort aan. De wacht geeft vuur, doodt 5 man en verjaagt de overigen.

Proclamatie van den PRINS VAN ORANJE, die aan de gedeputeerden der stad vergunt zich naar het *Congrès National* te begeven.

PRINS FREDERIK verlaat de stad en geeft het bevel over aan den generaal CHASSÉ.

Oproer in Mechelen.

Sterkte van het leger:

604 Officieren, 16969 onderofficieren en manschappen en 5518 paarden.

Gedeserteerd zijn 2 officieren en 2097 man.

19 October. Het 2e bataillon der 7e afdeling dat te Waelhem positie genomen had, naar de zijde van Mechelen, was des morgens in een tirailleurgevecht met den vijand geraakt, die tot Mechelen werd teruggedrongen. Later werd het vuur levendiger, zoowel op den straatweg als regts en links in het veld. 's Namiddags toen onze tirailleurs teruggetrokken waren, kwam de vijand vooruit; maar eenige kartetsschoten veegden het veld schoon en maakten aan het vuur een einde. Later ging de vijand op nieuw vooruit en bleef in het bezit van dit gedeelte van het dorp Waelhem, dat op den linker oever der Nethe gelegen is. De brug van Waelhem wordt van brandbare stoffen voorzien. Wij hebben vijf gebllesseerden gehad.

De Heer VAN DAM VAN ISSELT, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, rigt een korps op, dat den naam van jagers van VAN DAM ontvangt.